

Om arbeidet med rentesettingen

Av sentralbanksjef Svein Gjedrem, Finansavisen 9. november 2001.

Norges Bank analyserer utsiktene for inflasjonen i inflasjonsrapportene. Rapportene blir lagt fram på pressekonferanse etter rentemøte i hovedstyret tre ganger i året, nå sist 31. oktober. Arbeidet med inflasjonsrapportene strekker seg over flere uker. Formålet med denne artikkelen er å informere om hovedtrekkene i denne prosessen og grunnlaget Norges Banks hovedstyre har når det fastsetter renten.

Regjeringen ga 29. mars i år Norges Bank et nytt mandat for pengepolitikken. I følge de nye retningslinjene skal Norges Bank rette pengepolitikken inn mot lav og stabil inflasjon. Det operative målet er en årsvekst i konsumprisene som over tid er nær 2,5 prosent.

Renten virker på inflasjonen gjennom flere kanaler. Økt rente vil normalt bidra til å redusere inflasjonen ved å dempe etterspørselen etter varer og tjenester og ved å styrke kronen i forhold til andre valutaer. Lavere rente virker motsatt. Ser det ut til at inflasjonen med uendret rente blir høyere enn 2½ prosent, vil renten bli økt. Ser det ut til at inflasjonen med uendret rente blir lavere enn 2½ prosent, vil renten bli satt ned.

Det tar tid før endringer i renten virker på inflasjonen. Analyser utført i Norges Bank tyder på at en vesentlig del av virkningene på inflasjonen kommer i løpet av to år. To år er derfor et rimelig tidsperspektiv for å nå målet om 2½ prosent inflasjon. Utsiktene for inflasjonen om to år kan på denne bakgrunn ses som et avledet mål for pengepolitikken.

Inflasjonsmålet setter rammene for pengepolitikken. Norges Banks hovedstyre fatter vedtak om endringer i renten. De økonomiske utsiktene vil alltid være usikre. Vi må derfor utøve et faglig skjønn i rentesettingen.

Hovedstyret oppnevnes av Kongen i statsråd og består av fem medlemmer som har sitt daglige virke utenfor banken, samt sentralbanksjefen og visesentralbanksjefen. Hovedstyret er et kollegium, og medlemmene står samlet ansvarlig for bankens beslutninger:

- Hovedstyret drøfter de økonomiske utsiktene i et eget kveldsmøte tre uker før inflasjonsrapporten legges fram. På bakgrunn av foreløpige anslag til rapporten vurderer hovedstyret utsiktene for inflasjonen om to år og usikkerheten rundt anslagene. Dagen etter sammenfatter hovedstyret sin drøfting og vurderer konsekvensene for utformingen av pengepolitikken de neste fire månedene. Denne vurderingen er en viktig intern referanse når hovedstyret senere tar stilling til renten. Den vil også være et grunnlag for vår eksterne kommunikasjon i foredrag og media.
- Hovedstyret møtes hver tredje uke. På ordinære møter gis en kort oppdatering av den økonomiske utviklingen. På annet hvert møte - hver sjette uke - drøfter hovedstyret pengepolitikken grundig. Hovedstyret vurderer utviklingen i en rekke ulike økonomiske indikatorer, med særlig vekt på vesentlige avvik fra vurderingene i siste inflasjonsrapport. Vedtak om renteendringer vil normalt bli fattet på disse rentemøtene. Finansministeren blir i et eget møte gjort kjent med forslag til vedtak som legges fram for hovedstyret. Kalenderen for rentemøtene er offentlig.

- Hovedstyrets vedtak offentliggjøres i pressemelding umiddelbart etter rentemøtene. Etter hvert rentemøte holdes en pressekonferanse der bankens vurderinger blir sammenfattet og det blir gjort rede for hovedstyrets vedtak.

Vi legger vekt på å være åpne om hvordan Norges Bank gjennomfører pengepolitikken. Ved å gjøre bankens vurderinger kjent søker vi blant annet å redusere usikkerheten om bankens reaksjonsmønster. Hvis pengepolitikken er rimelig forutsigbar, kan vi unngå en viktig kilde til risiko og ustabilitet. Det betyr ikke at forventningene i finansmarkedene styrer renten. Norges Bank vil alltid sette renten slik banken mener er riktig.